

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quidnam sit per hos equos intelligendum, & cur mundi imperia equorum nomine exprimantur. Sectio Prima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

& in viginti quatuor tomos totum illud opus distribuit: composuit quoque comœdias ad similitudinem dramatum Menandri, Euripidis quoque tragediam, & Pindari lyricam imitatus. Evangelia, & Apostolica dogmata in formam dialogorum ad exemplum Platonis redegit: & vt in summa dicam, ex diuinis literis sumptis liberalium disciplinarum argumentis breui tempore lucubrationes concinnauit & numero, & eloquentia pares, ingenio quoque, & elegantia certantes cum illis, qui apud Ethnicos in eo scribendi genere celeberrimi habebantur, ita vt nisi morales vetustatem haberent in pretio, haud minore studio Apollinarij scripta, quam illorum didicissent. In odium quoque Christianorum Iulianus fauere instituit Iudæis: itaque eos accersit, & percontatur, cur sacrificijs abstineant, cum lex Moysi sacrificare iubeat? audiens idcirco non litare, quoniam id alio loco facere, quam Hierosolymis nefas esset, confestim Salomonis templum instaurari iubet, sed quomodo opus fuerit diuinitus impeditum, non est huius loci commemorare: legat, qui volet, Socratem lib. 3. hystoriae Ecclesiasticae, cap. 20. Sozomenum libro 5. capit. 22. D. Chrysostomum oratione 2. contra Iudæos. Tandem coacto exercitu aduersus Persas contendens, commisso praelio aderat ipse equo insidens, exercitumque confirmans, inermis tamen, & sola spe felicitatis confusus: quam iaculum ex obscuro fertur, ac penetrato brachio lateri infigitur: quis tamen iustissimum illud vulnus infixit, incertum: plerique à quopiam effugiente visum humanum, hoc est Angelo illatum putant, quod ipse quoque potius crediderim: Iulianum quidem vulnere accepto refert Theodoret. lib. 4. hystoriae Ecclesiasticae cap. 25. impleuisse manum suam sanguine, & sparsit illo in aëra dixisse, *Visisti Galilæe*. Ita impius Apostata, vt merebatur, perit anno aetatis trigesimo primo, Imperij vero iuxta veriorum chronologiam biennio nondum finito: quantumcumque Socrates tertium eius Imperij annum numeret. Atque hæc vniuersè, & generatim de generalibus Ecclesiae persecutionibus dicta sufficiant, quæ ad eorum, quæ in consequentibus dicenda sunt, illustriorem cognitionem, necessariò præmittenda à nobis fuerunt: nunc ad visionis commentationem reuertamur.

Theodoret.

Socrates.

COMMENTARIUM QUARTUM EXEGETICUM.

De secunda visione Ioannis.

Quidnam sit per hos equos intelligendum, & cur mundi imperia equorum nomine exprimantur.

SECTIO PRIMA.

COMPREENDI hoc loco à Ioanne totum illud tempus existimamus, quo Ecclesia varias rerum vicissitudines, & persecutiones tolerauit à primis suæ fundationis initiis non solum vsque ad Imperium Constantini Magni, quo tempore præcedentium tempestatum turbines serenitas consequuta Ecclesiam adhuc sanguine madentem excepit:

exceptit: verum etiam vsque ad Iulianum Apostatam, qui nouo genere bellandi Ecclesiam persequens tandem Apostasia, & impietatis suae poenas luit Deo pro sua sponfa dimicante: atque ad eum per quemlibet horum equorum Imperium Romanum intelligendum esse sub diuersis Imperatoribus, qui percellentes, & equites accipiendi sunt. Quam expositionem sequitur Petrus Aureolus Cardinalis Seraphici ordinis in commentariis super Apocalypsim, eamque referunt hoc loco Lyranus, & Dionysius Carthusianus, immerito refellere conantur. Et quidem imperia in sacris literis equorum nomine significati demonstrat locus ille Zachariae 6. ubi in quatuor quadrigis quatuor mundi imperia Prophetæ ostenduntur, quemadmodum exponit Diuus Hieronymus, & omnes Hebraei: etenim in prima quadriga, quæ equis rufis constabat, imperium Chaldaeorum exprimitur propter sauitiam, quam in multis prouincijs vastandis exercuit: in secunda equorum nigrorum, imperium Medorum, atque Persarum Iudæis maxime luctuosum à tempore Cambysis vsque ad secundum annum Datij Hytaspis: in tertia equis albis surgente, imperium Græcorum sub Alexandro Macedone lætatum, ac faustum Hebræorum genti, quemadmodum narrat Iosephus libro 11. anti quitatum, cap. vlt. In quarta denique variorum equorum imperium Romanorum, qui partim elementes in Iudæos, partim crudeles extiterunt. Huius vero appellationis ratio multiplex afferri potest.

Prima est, quia equus imperiosum est animal, atque ad eum merito temporalis dignitatis symbolum: quæ adnotatio est D. Gregorij lib. 31. Moralium, capite 18. vnde Salomon Ecclesiast. 10. *Vidi, inquit, seruos in equis, & principes ambulantes quasi seruos super terram: Et Psalmo 75. Dormitauerunt qui ascenderunt equos, id est, qui temporali dignitate excelebant. In hanc sententiam D. Augustinus interpretatur illud Psalmi 32. Fallax equus est salutem: Equum, inquit, accipe quamlibet amplius diuitem, & honorem, in quem superbus ascendis, & in quo non tantum celsorem te, sed etiam tutiorem falso putas: quomodo autem te deiciat, nescis, tanto elisum grauius, quanto sublimius ferebaris: vnde subditur. In abundantia autem virtutis suæ non saluabitur: quasi dicat: non de honore, non de gloria, non de equo: vnde igitur de misericordia Dei. Vide quid sequitur: Ecce oculi Domini super timentes eum, & in eis, qui sperant super misericordia eius. Secunda ratio est, quia regna tanquam equi à Deo gubernantur, laxatis videlicet, vel inhabitis eorum siue quoad diuturnitatem, siue quoad varios rerum successus, & vicissitudines habentis: vnde Ezechielis 1. Deus præsidere imperiis monstratur, cum super illa quatuor quadriformia animalia, quæ quatuor imperia expresse runt, sedere describitur, ad cuius etiam nutum animalia huc, & illuc mouebantur, vt ibidem dicitur: nam cum fieret vox super firmamentum quod erat super caput eorum, stabant, & submittebant alas suas, id quod de volatu quoque, & gressu accipiendum est: animalia enim illa interdum volabant, interdum etiam ambulabant, & gradiebantur, vt habes eodem capite. Hanc eandem ob causam ipsa etiam iusti hominis anima currui, quem Deus gubernat, comparatur: hoc enim sensu Diuus Ambrosius libro de Isaac capite octauo, interpretatur illud Sponsæ Canticorum 6. quod ipse iuxta translationem Septuaginta ita legit. *Posuit me currus Aminadab. Rector noster, inquit Ambrosius, Christus est, anima currus. Si currus est, habet equos vel bonos, vel malos: boni equi virtutes sunt anima: mali, passionibus corporis: bonus ergo rector malos equos reuocat: bonos incitat. Boni equi sunt quatuor, Prudentia, Temperantia, Fortitudo, Iustitia: mali vero trācundia, Concupiscentia, Timor, Iniquitas. Itaque licet intelligibili spectaculo videre vnum, quemque animam cum summo certamine ad caelum rapi, festinantes equos, qui priores**

P. Aureolus
Lyranus.
D. n. Carib.

Zach. 6.
Imperia
equorum no-
mine signifi-
cantur
Scriptura.
D. Hieron.

Iosephus.

II.
D. Gregor.
Cur per equos
significatur
imperium.
Eccles. 10. 7.
D. August.
Psal 32. 12.

Ezech. 1.

D. Ambros.
Cant. 6. 11.
Anima no-
stra currus,
rektor Chri-
stus, virtutes
equi boni,
passiones
mali.

perueniant ad brachium Christi: quorum prius imponatur palma cernicibus: isti sunt equi subie-
 ti fidei Christi iugo, ad stricti vinculo charitatis, iustitia franii. Hac Ambrosius. Quod
 vero ad malos equos pertinet, expendit Origenes homilia 15. super libr. Iolue,
 non vacare mysterio, quod Dominus Iosue præcepit cap. 11. vt equos Regis Ia-
 bin subneruaret, & currus igne combureret. Equus, inquit, lasciuia motus, & superbe
 cervicis est animal, quare si passiones corporis, id est, libidinem, & superbiam, quibus anima ve-
 lut equitans vectatur, & fertur ad præcipitia, equus, & currus intelligamus, non erit rationi
 nostra contraria intelligentia: hos igitur equos iubet Dominus subneruari: subneruatur autem
 equus, cum corpus eius, & omni abstinentia afflictione maceratur: ideo enim & sal-
 lax equus dicitur ad salutem, Psal. 32. si muros corporis nostri fieri permitamus infranis, nec ab-
 stinentia iugo lasciuia carnis, & superba colla subdamus: currus etiam iubetur incendere, id
 est, omnem arrogantia spiritum & escare.

III. Tertia ratio delumitur à mundana gloria varietate, breuitate, & inconstan-
 tia, vt rectè cursui perniciosum equorum laxis habenis currentium, & sæpè in præ-
 cipitia ruentium, fessoresque deturbantium comparari dicitur: infinitum esse,
 quot imperij gloria deiecerit, percensere, bonaque ex parte ex iis, quæ de Roma-
 nis Cæsariibus, & Imperatoribus diximus præcedenti commentario, testatam
 relinquitur. Quam eandem ob causam Zachar. 6. eadem quatuor mundi impe-
 ria in quatuor quoque ventis designantur, qui turbulentiſſimis excitatis pro-
 cellis, factoque fortissimarum nauium, imò & integram classium saufragio
 felicem solent reſum publicarum statum momento temporis labefactare, &
 euertere. Et quidem quod attinet ad inconstantiam, ea Ezechielis 1. clarè descri-
 bitur, cum singulis illis animalibus, quibus quatuor orbis imperia adumbrata
 fuisse paulò ante diximus, singulæ rotæ adhaerisse dicuntur in omnem partem
 facile volubiles, quæ proculdubio rotam fortunæ, quæ imperiis maximè domi-
 natur, significant: breuitas vero non potuit exprimi luculentius, quàm illa apud
 Esaiam cap. 1. similitudine, Fortitudo vestra quasi fanilla stipula, & opus vestrum quasi
 scintilla. Quarta ratio est, quia quemadmodum equus est animal bellicosum, ita
 mundana felicitas bellicosa est, dissensionumque, ac bellorum seminarium, vt ex
 præcedenti commentario manifestum est: vnde Genes. 13. de Lot, & Abraham,
 postquam nimium locupletes, & opulenti euaserant, dicitur: Erat substantia eo-
 rum multa, & nequibant habitare communiter: vnde & facta est rixu inter pastores gregum
 Abraham, & Lot.

Quinta ratio, quia equus petulans, & lasciuus est animal: sic enim potentia,
 & opum magnitudo lasciuia, petulantiam, genusque omne vitiorum inuehit,
 quemadmodum multis locis testatur Scriptura, veluti Hierem. 5. saturati eos, &
 mechati sunt, & in domo meretricis luxuriabantur: Deuteronom. 32. Incrassatus est
 dilectus, & recalcitrauit. Et Psal. 72. Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum, id est, ex
 abundantia: in quem locum D. Aug. docet quosdam ex macie, id est, propter ne-
 cessitatem peccare: alios vero ex pinguedine, id est, diuitiarum affluentia, atque
 hos prioribus longè grauius. In eandem sententiam exponit D. Gregorius libro
 12. Moralium cap. 22. illud Iob 15. Contra Omnipotentem roboratus es, incurris
 aduersus eum erecto collo, & pinguis ceruice armatus es: Potens, inquit, iniquus pin-
 guis ceruice contra Deum armatur, quia rebus temporalibus tumens contra præcepta vi-
 ritatis quasi de magnitudine carnis erigitur: Denique Ezechielis 16. Hac fuit ini-
 quitas Sodoma sororis tue, superbia, saturitas panis, & abundantia, vbi superbia cum
 saturitate panis coniungitur: merito igitur Apostolus ait 1. ad Tim. 6. Diuitibus hu-
 ius sæculi præcipe non sublime sapere, quia himirum diuitibus, ac potentibus præcipue
 opus

opus est humilitate, qua intelligant se natura communione reliquis hominibus esse similes, eiusdemque infirmitatis participes: id quod etiam sponsus subtiliter sponsa commendauit illis verbis Canticorum *1. Murenilus aurea faciemus tibi, vermikulatas argento*: quo loco obseruandum est verbum illud, *vermikulatas*, idem esse, atque quibusdam quasi vermicultis cælatas, quo videlicet sponsa habens semper ante oculos illas vermicultorum imagines nequaquam de sua altitudine superbi-
ret, sed intelligeret se nihil aliud ex se esse, quam vermiculum, id est, abiectionis-
mam, tandemque in vermes esse conuertendam, quantum eumque sibi nobilis,
& pulchra videretur. Has igitur ob causas imperia merito equis comparantur.

Can. I. II.
Mortis me-
ditatio ad
humilitatem
conducit.

Primum sigillum de equo albo, & equite habente arcum, & coronam, aperitur, & explicatur.

SECTIO II.

APERTO primo libri sigillo apparuit equus albus, & qui sedebat super illum, I. habebat arcum, & data est ei corona, & exiit vincens, vt vinceret. Per hunc equum iuxta ea, quæ diximus, designatur imperium Romanum sub Caio Caligula, qui Tiberio successit: is enim nulla in re dimexauit Ecclesiam, imò Herodem, qui Ioannem Baptistam obruncauerat, & Christum in passione indutum veste alba irriserat, vnà cum Herodiade vxore perpetuo in Occidente multauit exilio, vt auctor est Nicephorus lib. 2. historiae Ecclesiasticae capite 9. cuiusque tempore Pontius Pilatus maximus fuit affectus contumeliis, & extrema calamitate oppressus, imò ad eas redactus angustias, vt mortem ipse sibi conciuerit, & sui ipsius & iudex, & vindex factus sit: quem admodum narrat Eusebius lib. 2. hist. Eccl. cap. 7. & Nicephorus lib. 2. cap. 10. Deinde Caius fidei prædicationem minimè impediuit, quo fit, vt optimo iure per equum album, qui color fidelitatem, & latitiam denunciat, Caligula intelligatur imperium: eo enim tempore Christus veluti eques, quem videlicet Caligula ipse adumbravit, tametsi gentilis imperator, sicut & apud Esaiam Cyrus Persarum Imperator Christum Dominum figurauit in soluenda captiuitate Iudæorum, faciendæque potestate Hierosolymitani templi instaurandi, vt patet ex illis verbis apud Esaiam cap. 45. *Hæc dicit Dominus Christo meo Cyro, &c.* Christus, inquam cepit prædicatione Apostolorum ad gentes discurrere, & potentia suæ, ac prædicationis fidei arcu multos ad fidem suam, & religionem traducere: denique victor de variis Gentilium superstitionibus, & idololatriæ impietate gloriose triumphare, vt merito ei corona tanquam victori non solum à patre, sed etiam à Gentibus conuersis tanquam Regi suo data videatur, cum illa sese eius imperio, & fidei subiecerunt: nec verò insolens est in sacris literis Christum Dominum equitem appellari, vt patet ex Abacuch cap. 3. cum dicitur: *Qui ascendis super equos tuos, & quadriga tua saluatis.*

Nicephor.
Pilat. ipse
sibi mortem
conciuit.

Eusebius.
Nicephor.

Esaiæ 45. 1

Abac. 3.

Caius in ho-
stes Christo
Iudeos dmi-
no consilio de-
savit.

Vel certe Caius ipse, non vt Christi typus, sed sub ipsius nomine dicitur habere arcum, & esse vincens, vt vinceret: quoniam, vt superiores auctores tradunt, diuino quodam consilio, & prouidentia effectum est, vt Caius in Iudeos infestissimos Christi hostes mirum in modum incitatus eos maxime haberet exosos, acerrimèque persequeretur, & alio licet spectans, pro Christo bellum gereret, arcumque in Christi persecutores intenderet, Ecclesia interim pace fruente, augetenteque in dies fideum numero, & gentium conuersione per id tempus in mystica illa lisione Petro denunciata, vt iure optimo dici potuerit